

Mesto Tisovec a obce Pohorelá a Závadka nad Hronom Vás pozývajú na spomienkové oslavy 123. výročia narodenia a 73. výročia úmrtia slovenského politika, právnika a spisovateľa - tisovského rodáka

Dr. Vladimíra Clementisa

19. - 20. SEPTEMBER 2025

19. september 2025 piatok

17:00 Pietna spomienka venovaná obetiam represálii 50-tých rokov v Evanjelickom kostole v Tisovci

20. september 2025 sobota

8:00 35. ročník diaľkového turistického prechodu Clementisovou cestou / odchod z Veľkej železničnej stanice /
16:00 pietny akt kladenia vencov pri pamätníku Dr.V.Clementisa
17:00 SVIEČKA,BUGAČ,HRUDA ZEME folklórna inscenácia Folklórneho súboru LYKOVEC z Revúcej v kinosále MsKS v Tisovci

SVIEČKA, BUGAČ, HRUDA ZEME

Folklórna inscenácia v podaní **FOLKLÓRNEHO SÚBORU LYKOVEC Z REVÚCEJ.**

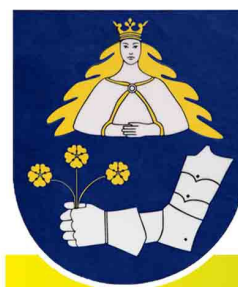
20. SEPTEMBRA 2025

17:00 HOD.

Kinosála MsKS Tisovec

Inscenácia o človečenskej odovzdanosti, vernosti rodnej hrude a o úcte potomkov. Pre všetkých súčasníkov môže byť motiváciou, ako zmysluplne, čestne a poctivo prežiť svoj život.

vstupné ľubovoľné

Tisovský mesačník

XXXV. ROČNÍK

september 2025

číslo 9

cena: zdarma

Leto v Tisovci - s. 3

Stabilák u Pašakov - s. 4

Strihanie pásky ferratky - s. 3

Benešovci a Clementisovci na Štávcici - s. 5

Začiatok prerábky amfiteátra na Štávcici

81. rokov SNP

Leto v knižnici - beseda - s. 7

Príhovor primátora mesta Tisovec pri Pamätníku SNP na námestí

Drahí spoluobčania, milí žiaci a študenti, vážení hostia, stretávame sa dnes pri pamätníku Slovenského národného povstania. Dnes je to už 81 rokov, odkedy sa naši predkovia rozhodli vzoprieť neslobode.

Keď stojím pri tomto pamätníku, uvedomujem si, že za každým menom, za každým hrobom, sa skrýva príbeh – príbeh odvahy, príbeh bolesti, ale aj príbeh nádeje.

Slovenské národné povstanie bolo jedným z najväčších prejavov odporu proti fašizmu v Európe. Ale jeho sila nevyrástla len v horách a na bojiskách. Vyrástla aj v mestách a dedinách, v srdciach obyčajných ľudí. Aj tu v Tisovci a v celom našom regióne povstali muži a ženy, ktorí neváhali položiť na oltár vlastnej krajiny to najcennejšie – svoj život.

Často išlo o obyčajných ľudí – roľníkov, robotníkov, učiteľov či študentov – ktorí sa rozhodli pre mimoriadne činy. Ich hrdinstvo je dôkazom, že sila národa nespočíva len v zbraňoch, ale v odhodlaní a jednote.

Boli to naši starí otcovia a staré mamy, ktorí ukryvali partizánov. Boli to naši učители, ktorí vychovávali mládež k slobode. Boli to naši predkovia, ktorí verili, že Slovensko má právo žiť slobodne.

Mnohí z nich zaplatili životom. Ich mená možno nenájde vo veľkých historických knihách, ale ich skutky sú navždy zapísané v našich dejinách.

Pre nás je dôležité pamätať si, že SNP nebolo len bojom proti nepriateľovi, ale aj zápasom za hodnoty, ktoré dnes považujeme za samozrejme – za možnosť slobodne hovoriť, slobodne žiť, slobodne rozhodovať o svojej budúcnosti.

Dnes, keď stojíme v mieri, je našou povinnosťou nielen spomínať, ale aj pokračovať v ich odkaze. Pestujme úctu k pravde, k ľudskej dôstojnosti a k spravodlivosti.

Našou úlohou dnes nie je bojsovať so zbraňou. Našou úlohou je chrániť hodnoty, ktoré nám boli odovzdané – pravdu, slobodu, demokraciu a ľudskosť. Ak tieto hodnoty stratíme, ak na ne zabudneme, potom by bola obeť našich predkov zbytočná.

Nech je naším záväzkom, že hrdinstvo našich predkov nikdy nezostane zabudnuté. Nezabúdajme, že národ, ktorý si ctí svoju minulosť, má pevné základy pre budúcnosť.

Nech je pre nás toto výročie pripomienkou, že sloboda nie je samozrejmosť. Je darom, ktorý si musíme chrániť.

S úctou sa skláňam pred pamiatkou všetkých, ktorí padli v boji za našu budúcnosť. Česť ich pamiatke. Ďakujem vám.

Mgr. Ján Vengrín, MBA

FeUm - s. 7

Predajňa SUPERMARKET sa zmenila na TEMPO.

Pozývame Vás do predajne reťazca TEMPO SUPERMARKET III na Daxnerovej 733 v Tisovci

Tešíme sa na Vašu návštevu

Mestská knižnica A.H.Škultétyho

Vás pozýva na akciu

NOC LITERATÚRY

Tisovčania čítajú diela tisovských autorov na netradičných miestach v meste

Začiatok podujatia: 17:00 v Msk A.H.Škultétyho
Záver podujatia: 20:00 v Reštaurácii Kólnička

Podujatie z verejných zdrojov podporil FOND NA PODPORU UMENIA

N	O	C			
L	I	T	E	R	A
T	Ú	R	Y		
17.	9.	2025	17:00 - 20:00		
T	I	S	O	V	E
C					

Slovenský zväz chovateľov ZO Tisovec

Vás srdečne pozýva na

XIX. propagačnú výstavu

drobných zvierat

- Králiky
- Hydina
- Holuby
- Exoty

Miesto: Daxnerov dom (vstupné 1€)

Otvorené pre školy: piatok 19.9.2025 od: 08,00 -14,00 hod.

Otvorené pre verejnosť: piatok 19.9.2025 od: 14,00 -18,00 hod.

sobota 20.9.2025 od: 08,00 -18,00 hod.

nedeľa 21.9.2025 od: 08,00 -12,00 hod.

Tešíme sa na Vašu účasť.

Tisovský mesačník – mestské noviny občanov Tisovca a Rimavskej Pily. Vychádzajú 12 – krát do roka.
Vydáva MsÚ Tisovec, Nám. Dr. V. Clementisa 1, 980 61 IČO 00 319 155 Povol. uzn. MZ 21/1991, reg. č.SKO/4, evidenčné číslo: EV 3937/09.
ISSN 1339-1844. Redakcia:Michal Stejskal, Štefan Sabó,Miroslava Kojnková, Erika Zerolová. Tel.: 047/5493470. www.tisovec.com,
mail: kultura@tisovec.com. Grafika a tlač: Oddelenie KaŠ MsÚ Tisovec. Uzávierka posledný deň v mesiaci.
Fotografie bez označenia autora: Milan Slabej, René Sirota. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov.
Redakcia nezodpovedá za obsah článkov od prispievateľov.

Pravda

Pravda, čo to je?
Je to len kliše,
ktoré z úst múdрых znie?

Alebo naozaj niekde sa skrýva?
Kto mi odpovie,
v ktorých sférach býva?

Darmo hľadám, kutrám,
jasnej odpovede niet.
Prelustroval som už
množstvo tajuplných viet.

Možno zle hľadám a ona neskrytá,
je tu priamo pred nami.
Len my ju nevnímame,
svojimi slepými očami.

Cez ktoré vidíme
len to, čo nám sa páči.
Už by mal niekto povedať,
dosť bolo už stačí.

Alebo si pravdu vymysleli len ľudia,
aby za ňu skryli svoje činy
a potom veselo súdia
aj tých čo sú nevinní.

Koľkí život dali za to,
aby nám bol ľahší batoh,
ktorý si všetci nesieme
a ani o tom nevieme.

Nemožno národ súdiť pre jedinca,
velebme radšej dobrodinca,
ktorí napriek novej psote,
sťahuje belmo našej slepote.

Všade sú dobrí i tí trocha iní,
aj keď ľahšie je súdiť ako zbaviť viny,
nehľadajme tú ľahšiu cestu.

Pravda sa možno zjaví,
keď zakopneme a bolesť sama
slepoty nás zbaví.
Karol Hruška

Od pamätných dní Povstania
Bystricou... i našou dolinou
pretieklo veľa vody;
neodnieslo (však) spomienky,
úctu a obdiv k tým,
čo za slobodu bojovali!

Vojaci, partizáni, otcovia, mladíci
a po ich boku i odvážne ženy
riskujú životy v boji s nepriateľskou
presilou
násiliu a zlu povedali nie!

Ich statočnosť a odvaha,
mená do žuly a mramoru vyryté
nech príkladom i mementom
sú aj v súčasnej nepokojnej dobe!

Keď kvety s farbou krvi
na znak úcty budú vďační potomkovia
klášt'
chcem i ja slovami básnika (T. Milkina)
povedať:
- Ja kloním sa vám
spiacim v rodnej hrude!

S úctou k účastníkom SNP
Mgr. Vlasta Krišková

Výber z uznesení Mestského zastupiteľstva v Tisovci, 27.08.2025

Mestské zastupiteľstvo v Tisovci
zobralo na vedomie správu o činnosti Mestskej
polície v Tisovci za II. štvrťrok 2025
schválilo

- *zmenu rozpočtu Základnej školy Dr. V. Clementisa Tisovec*, rozpočtovým opatrením č. 1/2025

- *zmenu rozpočtu MESTA TISOVEC*, rozpočtovým opatrením č. 2/2025

- *pridelenie voľných nájomných bytov v 30 b. j. na Jesenského 1470 v Tisovci pre A. Klačanskú a V. Komjátovú*

- *prenechanie majetku mesta do nájmu*, z dôvodu hodného osobitného zreteľa, pre J. Vencela

- na základe žiadosti J. Koniaru o prenájom majetku mesta v k. ú. Rimavská Píla, za účelom udržiavania a kosenia pozemku susediaceho s pozemkom žiadateľa, *majetok za dočasne prebytočný*

- na základe doručeného návrhu (ponuky) na odplatný prevod majetku mesta žiadateľov Jána Benku a Boženy Brundovej, *vyhotovenie geometrického plánu, vrátane zmeny druhu novovytvorených parciel a zápis geometrického plánu do katastra*

- na základe žiadosti P. Michalka o kúpu majetku mesta, *majetok za trvale prebytočný*

- *uzavretie Dodatku č. 1 k Zmluve o vykonaní*

stavebného dozoru medzi mestom Tisovec a Ing. Jaroslavom Heckom

- *prípravu projektového zámeru a predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok na realizáciu projektu „Revitalizácia zelene v meste Tisovec“ s predpokladanou celkovou výškou oprávnených prostriedkov v rámci projektu v sume 203 512,05 EUR; v prípade kladného posúdenia a schválenia žiadosti: spolufinancovanie celkových oprávnených výdavkov projektu z rozpočtových prostriedkov Mesta Tisovec vo výške 8%; zabezpečenie financovania prípadných neoprávnených nákladov projektu z rozpočtových prostriedkov mesta; uzavretie Zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku*

- na základe uzavretej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku *realizáciu projektu „Modernizácia Základnej školy Dr. V. Clementisa Tisovec“ s celkovými oprávnenými výdavkami projektu vo výške 251 443,57 EUR a 8% výškou spolufinancovania z vlastných zdrojov mesta Tisovec vo výške 20 115,49 EUR; zároveň vyhlásilo verejné obstarávanie na realizáciu projektu a určilo podmienky verejného obstarávania: zadanie podlimitnej zákazky bežným postupom*

Denisa Mániová, zapisovateľka

Ján Valentík

85. výročie narodenia herca, moderátora, speváka, ľudového rozprávača
Ján Valentík sa narodil 22. augusta 1940 v Tisovci, kde získal základné i stredné

vzdelanie. Absolvoval Vysokú školu múzických umení v Bratislave. Pôsobil ako herec v Divadle Slovenského národného povstania v Martine, vo Vojenskom umeleckom súbore kapitána Nálepku v Bratislave. V Československom, resp. Slovenskom rozhlase pracoval dlhé roky (1975 - 2003) až do odchodu na dôchodok. Bol členom Rozhlasového hereckého súboru. Venoval sa predovšetkým recitovaniu poézie a čítaniu umeleckej prózy, účinkoval v literárnych a dramatických pásmach a rozhlasových hrách. Jeho umeleckú tvorbu ovplyvnili významné divadelné osobnosti, akými boli – pedagóg hereckej tvorby Janko Borodáč a pedagóg javiskovej reči a umeleckého prednesu – národný umelec Viliam Záborský. Bohatý diapazón hereckých výrazových prostriedkov a schopnosť

bezprostredného kontaktu s divákom i rozhlasovým poslucháčom ho nominovali do bezpečného množstva verejných vystúpení s umeleckým prednesom poézie a prózy a sprievodným slovom koncertných programov. Dominantou jeho hereckej umeleckej tvorby je dlhý rad vytvorených dramatických postáv v rozhlasových hrách pre dospelých, ale aj pre deti a mládež, ktorými sa zaradil do plejády rozhlasových hereckých hviezd. Moderoval významné folklórne podujatia vo Východnej, v Detve a pod. Ako moderátor, spevák ľudových piesní, rozprávač i recitátor sa vyznačoval krásnym prejavom, čistou slovenčinou. Ochetne a rád pomáhal aj v rodnom Tisovci či už folkloristom, divadelníkom a nezabudnuteľné boli aj humorné vstupy „Báťu Jana“ na programoch venovaných našim ženám, v ktorých spomínal na Tisovec minulých časov. Získal viacero ocenení za svoju dlhoročnú umeleckú činnosť v oblasti divadla a hovoreného slova. Jeho herectvo zostane zachované pre budúce generácie ako svedectvo úprimného vzťahu človeka k hovorenej slovenskej reči. Ján Valentík zomrel 12. mája 2019. Pochovaný je v rodnom Tisovci.

„Janko Valentík bol jedným z pilierov slovenskej kultúry a aj keď postavou drobný, významom a prácou veľký. Na jeho hlase vyrastali celé generácie poslucháčov a cez jeho hlas spoznávali Slovensko, jeho históriu, krásy a ľudské príbehy. V jeho rozhlasových, ale i televíznych kreáciách navždy zostane v srdciach poslucháčov a divákov.“ (Jaroslav Rezník)

Mirka Kojnoková (na fotografii z archívu Evy Dolinajovej (rod. Komorovej) prvý sediaci sprava v klobúku vedľa nej ako člen Folklórneho súboru Hradovan pri SPŠ Tisovec)

Spomienka na nášho rodáka

V týchto dňoch by sa bol dožil JUDr. Miroslav Kuchta 100 rokov života. Pôsobil v krajskom meste - v Banskej Bystrici. Chodieval často do Tisovca, lebo aj tu mal dom. Keď chodil po meste, obzeral bývalú budovu meštianky - takú opustenú. Chcel ešte, aby bola využitá. A tak ho napadla myšlienka, aby bolo v nej zriadené evanjelické gymnázium. Túto myšlienku žil a s príslušnými pracovníkmi aj presadzoval. Po spolupráci s vedením evanjelickej cirkvi sa to aj realizovalo. Tešíme sa z toho a na nášho zakladateľa EGT vďačne spomíname.

Ján Belica

FeUm 25 – Festival Umenia 2025

Festival umenia 2025 odštartoval vo štvrtok 28. augusta v mestskej galérii MsKS, kde bola sprístupnená výstava fotografií Reného Sirotu Domovina. Už samotná vernisáž sa niesla vo veľmi príjemnej atmosfére – návštevníci mali možnosť obdivovať krásy Tisovca a Muránskej planiny zachytené vo fotografiách, pričom výstava sa stala dôstojným otváracím podujatím festivalu. Večerný program patril letnému kinu, kde film o legendárnom spevákovi Karolovi Duchoňovi prilákal početné publikum. Projekcia pod holým nebom vytvorila magickú atmosféru a priniesla príjemné spomienky na jeho hudbu. Piatkový program sa začal tvorivými dielňami, ktoré premenili spoločenskú sálu MsKS na živý ateliér remesiel a umenia. Deti aj dospelí si mohli vyskúšať tradičné techniky drotárstva, makramé, kožiarstva či pedikovania. Výsledkom neboli len originálne výrobky, ale najmä radosť z tvorivosti a vzájomného zdieľania. Popoludní patrilo pódium domovskému divadelnému súboru DS Daxner, Na nádvorí sa zároveň konali zážitkové hry a aktivity, rôzne súťaže, ktoré spríjemnili popoludnie rodinám s deťmi. Večer pokračoval divadelnými lahôdkami – Ľubelské ochotnícke divadlo K. O. Urbana rozosmialo divákov inscenáciou Famózne trio a M divadlo z Betliara uzavrelo deň energickým Kabaretom 1 svet. Publikum ocenilo vystúpenia búrlivým potleskom.

*Mgr. Milan Cibuliak
člen rady Občianskeho združenia TisART*

Leto v knižnici

Leto a prázdniny patria medzi najobľúbenejšie obdobie roka. Dlhé slnečné dni, oddych, kúpanie, výlety... Ale leto v našej knižnici nebolo o oddychu, ale najmä o práci. Počas dvoch mesiacov sme pripravili mnohé letné aktivity a podujatia určené pre prázdninujúce deti či dovolenkujúcich čitateľov. K tým tradičným a obľúbeným podujatiam patrí PREČITANÉ LETO, v rámci ktorého spoznávame zaujímavé knižné tituly pre detských čitateľov, tvoríme malé výtvarné diela

do našej "Prečítanej galérie", ale máme čas aj na rôzne hry. Počas týchto prázdnin sme tak pripravili 9 podujatí Prečítaného leta na rôzne zaujímavé prázdninové témy, na ktorých sa zúčastňovali nielen rodiny, ale i deti z denného tábora a z Komunitného centra v Rimavskej Píle. Okrem týchto podujatí sme pre deti zorganizovali 2 divadelné predstavenia - Divadlo Babadlo z Prešova nám predstavilo veselý príbeh malého psika Lapaja a domáci súbor DS Daxner zabavil malých, ale i veľkých divákov svojou Pomiešanou rozprávkou. Keďže leto je aj čas vhodný na turistiku, pozvali sme k nám do knižnice Luciu Hľadačovú, ktorá minulý rok prešla Cestu hrdinov SNP a dokonca o svojej púti napísala zaujímavú a vtipnú knihu. Na besede s ňou sme sa dozvedeli mnoho zaujímavých príhod, ale aj o jej ďalších cestovateľských a turistických plánoch.

Prázdniny sme zavŕšili výstavou fotografií domáceho fotografa Reného Sirotu pod názvom DOMOVINA, na ktorej máte možnosť do

konca septembra obdivovať prírodné krásy okolia Tisovca a celej Muránskej planiny. Všetky pripravené podujatia boli súčasťou projektu ČITAJÚCE MESTO 3, ktorý z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Aká by to bola knižnica bez nových kníh? Aby sme našim čitateľom ponúkali čo najpestrejšiu paletu zaujímavého čítania, aj počas letných mesiacov sme sa venovali pravidelnému dopĺňaniu knižného fondu, do ktorého sme zapísali a pripravili

na vypožičanie 50 nových kníh v hodnote 656,00 €. O tom, že ľudia majú stále záujem o čítanie, svedčí aj naša prázdninová štatistika, z ktorej sa dozvieme, že počas leta sme zaregistrovali/preregistrovali 62 čitateľov; 555 návštevníkov si vypožičalo 3001 kníh; poskytli sme 17 faktografických a bibliografických informácií, vypracovali 2 rešerše (82 záznamov) na zadané témy a prostredníctvom medziknižničnej služby sme vypožičali našim čitateľom 45 dokumentov. Tak leto máme úspešne za sebou a pred sebou ďalšie plány. Keďže Fond na podporu umenia podporil aj náš ďalší projekt - Nové knihy v knižnici - sumou 3000,00 €, do konca roka sa viac zameriame na aktuálne dopĺňanie knižničného fondu, aby sme v čo najväčšej miere uspokojili potreby našich čitateľov. Ale určite pripravujeme aj zaujímavé akcie - besedy, tvorivé dielničky...

Mirka Kojnoková

Návraty

Sú súčasťou nášho života. Návraty domov k rodine, priateľom, to je pôžitok, ktorý si zaslúžime. Bez toho život nemá význam, stráca zmysel, je to odmena za to, že žijeme. Takáto životná filozofia v ľudoch objavuje motiváciu a nádej a to skúša naše schopnosti dokázať si svoju potrebnosť pre tento svet a pre miesto, kde prechodne existujeme, alebo teraz žijeme. Osobitne sú to návraty do Tisovca, Rimavskej Píly. Vracajú sa sem naše deti, vraciame sa my, z dovolení, z turistiky, z práce. Vracajú sa tí, ktorí pracujú v zahraničí alebo mimo Tisovca. Peniaze, ktoré zarobia, investujú do svojich sídiel, aby skvalitnili svoj pôžitok z toho, že tu žijú. Tisovec a Rimavská Píla jednoducho priťahujú ľudí, ktorí len občas tu boli. Náhodným výberom som položil týmto ľuďom otázku. Leto tu bolo zaujímavé a ponuka vďaka oddeleniu kultúry a športu bola dobrá.

Prečo ste znova prišli do Tisovca?

Monika Závodská, rodená Krišková, Holandské kráľovstvo, dlhodobo tam žije. Zažila tu detstvo, po ukončení štúdií odišla do zahraničia, nedokázala sa zmieriť s politickým systémom. Jej rodina prišla o majetky. Prišla si pripomenúť tisovskú prírodu, život v Tisovci, ktorý jej dal základ, podľa ktorého našla uplatnenie a dokázala si zodvihnúť svoju životnú úroveň. Žije tam, kde politika slúži ľuďom, nie ako na Slovensku, kde ľudia slúžia politike. Nie je nadšená zo súčasného Tisovca, ale je vďačná, že tu mohla žiť. Našla tu iba torzo z rodinného majetku v podobe urbárskych podielov.

Juraj Kubove, študoval tu na hutníckej priemyslovke, dlhodobo žije v Čechách, našiel tam hlavné ekonomické uplatnenie, pokoj na duši a životnú motiváciu. Prišiel si oživiť spomienky na štúdium, mladosť. Očarila ho Kačkavská dolina. Obdivuje ľudí, ktorí tu žijú. Prerhol sice rodinné putá, ale ostali mu zážitky.

Tam, kde teraz žije, našiel uspokojenie, ale duša tisovská mu ostala nerovno.

Nerozumie, prečo tu politici ľudí otravujú svojimi spormi.

Daniela Rothkegel, farárka z Berlina, pôvodne z Prešova, Anna Plocková, evanjelická farárka z Bratislavy, pôvodne z Revúcej. Už tri roky chodia do Tisovca a znova sa vrátili do Tisovca. Robia tu misiu s rómami deťmi, ktoré takto včleňujú do spoločnosti. Tohto roku mali 32 detí. Internát priemyslovky bol na pár dní ich domovom. Nachádzajú tu pokoj a peknú tisovskú prírodu, a to je vzácnosť, ktorá tu je a vážia si to.

My, ktorí tu žijeme, nemusíme občas sem prichádzať, stále sa sem vraciame. To je výhoda tejto životnej filozofie, s ktorou sme sa stotožnili. Svoje domovy stále vylepšujeme. Ostáva nám verejný priestor, ktorý, či chceme alebo nechceme, je našou súčasťou. Jeho kvalita, sociálne služby, zdravotníctvo a predovšetkým ponuka aktivít, sú miesta, kde máme čo dohádzať, a preto si treba oceniť aktivity, ktoré sa uskutočnili v auguste.

Návrat k tradícii hasičského športu sa na Rimavskej Píle stal skutočnosťou. Deviateho augusta na Deň Píly sa uskutočnil prvý ročník Memoriálu Jána Valenta a Pavla Koniara. Piňania postavili do súťaže dve družstvá. Hasičskú techniku vylepšil Milan Bráďňan ml. Kúpil pre piňanský hasičský zbor staršie hasičské auto. Spolu s výborom dokázal zorganizovať súťaž. Neuveriteľný čas (15,31 sek.) dosiahli hasiči z Rapanoviec. Patrí im zaslúžene prvenstvo v tomto ročníku.

Zásluhy na tomto podujatí má výkonný výbor DHZ. Súčasne sa starajú, aby bolo založené aj ženské súťažné hasičské družstvo, je tu záujem aj z Tisovca. Citujem výrok Milana Bráďňana ml.: „Čo si sami na Píle nespravíme, to nemáme.“ Tento deň bol oslavou ľudí, ktorí sem prišli. Pre deti bolo i divadlo, tisovskí divadelníci pobavili rozprávkou i dospelých. Súťaž kotlíkových špecialít vyhrali Slivkovci, svoj kulinársky výtvor predali za necelých desať minút. Na Píle už máme aj tisovských Piňanov. Takto sa to robí, do psej matere.

Tisovská Hradová sa stala pojmom

Mesto Tisovec zabezpečilo bezpečné spriechodnenie hrebeňa. Nášľapy osadené na trase hrebeňov dávajú istotu, ale už to nie je také dobrodružstvo. História Tisovca i Hradovej pripomenul „rytier“ v dobovom kostýme. Oblečený do koženého obleku a ozbrojený mečom sa vyškriabal na vrchol. Prehľadali sa tu Turci a iná zbojníčka háveď. Je to teraz zážitková turistika. Zážitok je aj trafiť po žltej značke do Tisovca, ale takto to má asi byť, návrat nemusí byť jednoduchý, o to je vzácnejší nielen v turistike.

Leto pokračovalo športovým dňom pre deti i dospelých. Treba podotknúť, že súčinnosť bola s Poľovníckym združením Voniaca a miestnou organizáciou rybárov. Bolo to nielen o prírode, ale aj o úcte k tým, ktorí sa o ňu starajú. A tenisové „delo“ poskytlo možnosť nazrieť do tohto individuálneho športu. Takmer 150 účastníkov ocenilo snahu oddelenia kultúry a športu.

Posledný augustový víkend bol venovaný kultúre a pracovným dielňam domácich remeselníkov. Úspešný projekt OZ TisArt našiel záujem u dospelých i detí. Vernisáž výstavy fotografickej tvorby Reného Sirotu a vystúpenia domácich umelcov a umelcov z regiónu, boli zavŕšením letných kultúrnych aktivít. Návrat na tieto podujatia sa vydaril.

Rokovať treba, keď sa rokuje o tom, čo bude a nebude

Naši poslanci zasadali na záver mesiaca augusta. Zastupiteľstvo je preto, aby sa zastupovali občania, ale aj to, čo sa už niekedy schválilo, napr. Plán obnovy a hospodárskeho rastu, ktorý obsahoval podnety občanov. Ale zdá sa, že keď sa niečo schváli, tak je to len „akože“. Taký dojem vyvolala požiadavka riaditeľky škôlky Júlie Hodoňovej na menovanie jej zástupcu v zmysle schváleného pracovného poriadku. Ale bolo to zamietnuté, až dvakrát. Tak sa prislúbilo, že sa zase bude rokovať. Vlastne o čom, keď platí pracovný poriadok? Upozornil na to poslanec Mário Keleti.

Schválila sa správa o činnosti mestskej polície za II. štvrťrok, zase bez pripomienok, všetko je v poriadku. Schválil sa i návrh na podanie projektu. Je to výzva na revitalizáciu okrasnej zelene v mestskom parku. Len sa konštatovalo, že o tú zeleň sa nemá kto starať. To už projekt z peňazí Európskej únie nerieši. Škoda! Diskutovalo sa, že treba dofinancovať aj projekt na základnú školu, škôlka je ako nechcené dieťa. Obidve ustanovizne sú naša budúcnosť. Len boli pochybnosti, či to rozpočet na rok 2026 zvládne ako spoluúčasť. Zase je to o peniazoch.

V schválenom pláne Hospodárskeho a sociálneho rozvoja je aj výstavba rozhľadne na Obadovom očku. Rozhodlo sa, že to nebude a ak bude, bude rozhľadňa na Trstí, hoci miestna prechádzková turistika je v Tisovci. Sedlo medzi Obadovým očkom a Krivou a trasa ku križku a k rybníku sú obľúbenou trasou pre všetky vekové kategórie. Čo chcú občania, nechcú zrejme poslanci, hoci to bolo schválené. Tak je to v Tisovci!

Treba Tisovcu vrátiť úspech a prosperitu, lebo to občania chcú. O tom je miestna politika, tak je o čom rokovať. Vracaj sa treba, aby sa zistilo, či sa niečo nepomýlilo a nezabudlo.

Vladimír Pašiak

ilustračné foto autora: Piňanská princezná

Útržky z kroniky

V dňoch 12. a 13. septembra 1930 zavítal do Lučenca a Fil'akova prezident republiky Tomáš Garique Masaryk. Na jeho úvítanie išla z Tisovca do Fil'akova sokolská jednota a žiactvo meštianskej školy s učiteľským sborom, medzi ktorými bol i pisateľ. Dojmy, ktorý si každý doniesol domov, boli vzácne a zostanú iste na veky v srdci každého z prítomných. - Žiactvo našej školy so svojou štandardou a nápisom „Štátna meštianska škola v Tisovci“ vynikala nad ostaté a všimnul si jej i sám p. prezident, čítajú si hlasite jej nápis. Pokynul rukou žiakom našej školy. Tak podobne učinily aj iné významné osobnosti, doprevádzajúce prezidenta na jeho ceste, medzi ktorými som dobre poznal dra. Jura Slávika, vtedajšieho ministra vnútra. Mávaly nám rukami a volaly : „Nazdar, Tisovec ! „--

Helena Pašiaková

Z činnosti primátora mesta v júli a auguste

Vybraný prehľad činnosti počas dvoch prázdninových mesiacov
01.07. – kontrola verejných priestranstiev a plôch v správe a údržbe mesta, harmonogram prác na prázdninové mesiace
02.07. – pracovné stretnutie so zástupcami BBRSC a SSC na MsÚ Tisovec ako aj v teréne, križovatka Centráľ – bezpečnosť chodcov, bezpečnostné prvky - zvodidlá
04.07. – podpis Zmluvy o NFP na výstavbu vodovodu Losinec, príprava podkladov na spustenie procesu verejného obstarávania
08.07. – pracovné stretnutie UMR v Rimavskej Sobote so zástupcami MIRRI SR k pripravovaným projektom mesta Tisovec, príprava projektových zámerov IÚI /integrované územné investície/
10.07. – príprava podkladov k projektu v ZŠ Dr. V. Clementisa Tisovec
16.07. – pracovné stretnutie na MsÚ Tisovec so zástupcami firmy na zber, triedenie a recykláciu odpadov
18.07. – služobná cesta do Banskej Štiavnice, pracovné stretnutie so štátnym tajomníkom MŽP SR Filipom Kuffom – projekty mesta Tisovec cez MŽP SR, ich realizácia a implementácia
19.07. – sobáš v obradnej sieni MsÚ Tisovec
22.07. – pracovné stretnutie v Rimavskej Sobote s riaditeľom StVS, a.s.
23.07. – stretnutie s riaditeľom OOCR Gemer na MsÚ Tisovec – projekt obnovy starej Radnice v Tisovci so zriadením stálej expozície z vojnového obdobia
24.07. – pracovné stretnutie na MsÚ Tisovec s projektantom k novej príprave projektovej dokumentácie na rozhľadňu na Trstí, prehliadka priamo v teréne za prítomnosti projektanta - účasť na otvorení vysunutého pracoviska ÚPSVaR v Hnúšti
25.07. – odovzdanie staveniska projektu „Revitalizácia Tisovskej Šťavice“
- podaný projekt pre ZŠ Dr. Clementisa Tisovec na Ministerstvo školstva SR
06.08. – UMR Rimavská Sobota – projekt starej Radnice Tisovec

Projekt „Bezpečne hrebeňmi Hradovej“ premenil náročnú trasu na bezpečnú atrakciu

Tisovec, srdce regiónu Gemer, sa môže pyšiť prírodným skvostom – vedie z centra Tisovca cez Hradovú až po skalný hrebeň a umožňuje návrat späť po žltej značke ako atraktívna okružná trasa. Výrazná vápencová dominanta nad mestom so zaujímavou históriou, výhľadmi i legendami láka turistov z regiónu aj širšieho Slovenska. Práve tu sme dokončili projekt „Bezpečne hrebeňmi Hradovej“, ktorý posunul turistickú infraštruktúru na novú úroveň bezpečnosti a dostupnosti.

Čo priniesol projekt?

Bezpečnejší hrebeň – doplnili sme reťazové zábradlia, istiace fixné laná, železné stupačky a bezpečnostné nášľapy na najnáročnejších úsekoch skalnatého hrebeňa. Tieto technické prvky výrazne zlepšujú prechod pre turistov.

Financovanie a podpora – projekt vznikol vďaka podpore z Rozvojovej agentúry Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK), v rámci schémy OOCR GEMER. Spolufinancovaný bol z rozpočtu mesta Tisovec.

Zodpovedne a v súlade s predpismi – všetky práce prebehli s potrebnými povoleniami a súhlasmi dotknutých orgánov, pričom rešpektovali ochranné režimy národného parku Muránska planina.

Okružná trasa v rámci NP – turistická trasa náučného chodníka

– príprava projektového zámeru na kooperačnú radu
- kontrolný deň - projekt Revitalizácia Tisovskej Šťavice
- príprava podkladov k verejnému obstarávaniu na projekt Vodovod Losinec – Tisovec
- doplnenie dokumentov k administratívnej finančnej kontrole na Environmentálny fond k projektu III. etapy verejného osvetlenia
08.08. – stretnutie na MsÚ so zástupcami OZ ZP v Tisovci – podpora seniorov a ich aktivít
09.08. – účasť na Dňoch Rimavskej Píly,
- otvorenie súťaže družstiev DHZ - Memoriál Jána Valenta a Pavla Koniara
12.08. – účasť na komisii sociálnych služieb a školstva
13.08. – pracovné stretnutie na MsÚ Tisovec so zástupcami firmy Calmit – spolupráca s mestom Tisovec, podpora aktivít v meste Tisovec
14.08. – pracovné stretnutie s projektovou manažérkou k externému manažmentu a implementácii projektov realizovaných mestom Tisovec
- účasť na ekonomickej komisii
18.08. – administrácia dokumentácie s projektovým manažérom Ministerstva životného prostredia SR k projektu Revitalizácia Tisovskej Šťavice – príprava podkladov k financovaniu projektu
19.08. – podpis Zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku k projektu Modernizácie ZŠ Dr. V. Clementisa Tisovec – modernizácia učební, nové vybavenie školského klubu detí a spoločných priestorov
20.08. – administratíva primátora na MsÚ Tisovec
- kontrola verejných priestranstiev počas letnej údržby
27.08. – mestské zastupiteľstvo
28.08. – porada na MsÚ Tisovec k pripravenosti programu pietnej spomienky k 81. výročiu SNP dňa 2.9.2025

Mgr. Ján Vengrín, MBA

Letná pohoda, smiech a zábava

Leto v Tisovci 2025 sa vydarilo na jednotku! Dňa 23. augusta 2025 sa v športovom areáli R. Valenta konalo podujatie, na ktoré budeme ešte dlho spomínať. Leto v Tisovci, organizované mestom Tisovec a miestnymi organizáciami – Poľovníckym združením Voniaca, tisovskými rybármi z SRZ Tisovec, tenistami prinieslo deň plný radosti, smiechu a nezabudnuteľných zážitkov.

Návštevníkov privítalo krásne počasie a bohatý program, v ktorom si prišli na svoje deti aj dospelí. Detská zábavná aréna bola plná detí, o úsmevy a nadšené výkriky sa postarala najmä mega kĺzačka a obľúbený aquazorbing na bazéne, ktorý sa rýchlo stal hitom dňa. Pre najmenších boli pripravené rôzne zábavné súťaže, kde mohli

ukázať svoju šikovnosť a získať sladké odmeny, či maľovanie na tvár.

Nechýbala ani hudba, ktorá dotvárala atmosféru letnej pohody, a občerstvenie, ktoré potešilo malých aj veľkých. Podujatie bolo dôkazom toho, že keď sa spoja dobrí ľudia a chuť vytvoriť niečo pre svoje mesto a jeho obyvateľov, výsledok stojí za to. Srdečne ďakujeme všetkým organizátorom, dobrovoľníkom, účinkujúcim i návštevníkom, ktorí sa podieľali na tomto krásnom letnom dni.

Veríme, že sa stretneme opäť o rok – s rovnakým nadšením a ešte väčšou dávkou zábavy. Tisovec žije – v lete aj po celý rok!
ĎAKUJEME

Michal Stejskal a oddelenie kultúry a športu

Zariadenie sociálnych služieb Tisovčok

Vážení záujemcovia o sociálnu službu v Zariadení sociálnych služieb Tisovčok, dovoľujeme si vás informovať, že k 31.12.2025 zanikne poskytovanie sociálnych služieb druhu Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb pre fyzické osoby s telesným postihnutím, duševnými poruchami a poruchami správania.

S účinnosťou od 1. januára 2026 bude naše zariadenie poskytovať nový druh sociálnej služby – **Špecializované zariadenie** podľa § 39 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov – to znamená, že budeme poskytovať sociálne služby **fyzickým osobám odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby pri stupni odkázanosti najmenej V podľa prílohy č. 3 so zdravotným postihnutím, zameraným na Alzheimerovu chorobu a demenciu rôzneho typu etiológie.**

Keďže sa uvedené diagnózy vyskytujú najmä vo vyššom veku, **cieľovou skupinou budú predovšetkým seniori**, pričom kapacita zariadenia bude **40 klientov**. Prijímanie nových klientov do zariadenia je v súčasnosti až do odvolania pozastavené, a to z dôvodu preposudzovania pôvodných klientov v zariadení. Odporúčame všetkým žiadateľom, ktorí sú evidovaní v poradovníku čakateľov na umiestnenie do nášho zariadenia a od 1. januára 2026 budú spĺňať podmienky na poskytovanie sociálnej služby podľa § 39 zákona č. 448/2008 Z. z., aby si dali opätovne posúdiť mieru sociálnej odkázanosti. Zároveň žiadame o zaslanie aktuálneho Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu – **Špecializované zariadenie a Posudku o odkázanosti.**

Klientom, ktorí nespĺňajú kritériá pre poskytovanie sociálnej služby v **Špecializovanom zariadení** – t. j. stupeň odkázanosti minimálne V a zdravotné postihnutie zamerané na Alzheimerovu chorobu alebo iné typy demencie rôznej etiológie, odporúčame **podat' si žiadosť o umiestnenie do iných zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho**

kraja. Viac informácií nájdete na webovej stránke: <https://www.bbsk.sk/socialne-sluzby>
Žiadosti o umiestnenie, ktoré budú doručené do zariadenia najneskôr do 31. decembra 2025, budú naďalej zaraďované do poradovníka čakateľov. Zároveň upozorňujeme, že **od 1. januára 2026 bude k týmto žiadostiam potrebné doložiť Rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu – Špecializované zariadenie spolu s príslušným Posudkom o odkázanosti.**

V súvislosti s pripravovanými zmenami dôjde k zmene organizačnej štruktúry zamestnancov, čo znamená navýšenie pracovných miest v zariadení. Záujemcovia o prácu upratovačiek, inštruktorov sociálnej rehabilitácie a opatrovateliek môžu požiadať o prijatie do pracovného pomeru na adrese: Zariadenie sociálnych služieb Tisovčok, Bakulíného 905/1, 980 61 Tisovec, tel. 047/5493847 alebo emailom na adrese: riaditelka.zsstitovceok@gmail.com.

Okrem plánovaných zmien v súvislosti s prechodom na špecializované zariadenie prebieha v našom zariadení aj rekonštrukcia vodoinštalácie v celej budove. Zároveň pripravujeme úpravu niektorých izieb, ktoré aktuálne nespĺňajú požiadavky podľa vyhlášky č. 259/2008 Z. z. Ministerstva zdravotníctva SR o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Cieľom úprav je zabezpečiť, aby **všetky izby spĺňali minimálnu predpísanú plochu pre jedno- a viacposteľové izby na jedného klienta. V tejto súvislosti žiadame rodinných príslušníkov a návštevníkov našich klientov o trpezlivosť a zhovievavosť počas rekonštrukčných prác**, ktoré prebiehajú za plnej prevádzky zariadenia.

Uvedomujeme si, že súčasťou prác môže byť **zvýšená hlučnosť a prašnosť**, a preto vopred ďakujeme, že tieto dočasné obmedzenia **strpíte spoločne s našimi klientmi**, ktorí sú tu ubytovaní.

Ďakujeme za pochopenie.

Vedenie ZSS Tisovčok

Stabilák

Cestou do práce mīňam dom Pašiakovcov na Jesenského ulici. Už dávnejšie som si vo dvore všimol stabilák, ktorý je teraz vynovený. Preto som sa pána Vladimíra príležitostne opýtal, čo by mi o tom mohol povedať. Tak vznikol opis mašinky, pri ktorej som i ja kedysi asistoval pri pilení dreva a tiež aj náš rozhovor.

Je to ľudový názov naftového dvojtaktného motora. Charakteristický je mohutnými liatinovými zotrvačikmi s výstupom na transmisný prevod širokým remeňom. Štartoval sa kľukou a takzvaným dutňakom. Bol zdrojom mechanickej energie na pohon cirkulárov, sečkární, mláťačiek. Vyrábал sa v polovici minulého storočia. Nenáročná údržba a stabilný výkon vyhovoval pre tieto účely. Po druhej svetovej vojne sa používal u súkromných roľníkov hospodáriaciach v odľahlých tisovských dolinách. Koncom minulého storočia sa tento motor používal často na pilenie dreva aj v Tisovci. Nenáročný a pomerne lacný zdroj mechanickej energie. Prežil i rok 2000 a bolo možné ho používať na pohon elektrocentrál. Je pamätníkom tisovského roľníctva. Odvaha vtedajších roľníkov, ktorí si ho kupovali často na úver, ktorý poskytovala miestna banka Pomocnica, si zaslúži uznanie.

Pán Pašiak, vo vašich príspevkoch v Tisovskom mesačníku sa zamýšľate o príčinách, ktoré charakterizujú súčasnú dobu a často opakujete slovo „prečo“. Prečo práve toto slovo?

V. P.: Pretože „prečo“ je otázka, ktorá nás núti sa zamyslieť. Núti nás pochopiť, čo sa stalo, čo sa deje a čo sa s nami ešte len môže stať. Mám pocit, že Slovensko, a zvlášť Tisovec, sa dnes stráca vo svete zmien. Všetci chceme lepší život, ale málokto je ochotný zaplatiť tú cenu. A tou cenou je práca, zodpovednosť, pamäť.

Podľa vás bol po druhej svetovej vojne Tisovec hospodársky veľmi silný. V čom tkvie tajomstvo tohto rozkvetu?

V. P.: Tajomstvo bolo v rovnováhe. Mali sme železiareň, vápenku s kruhovými pecami, ktoré boli unikátne. Poľnohospodárstvo sa rozvíjalo presne podľa prírodných podmienok. V Tisovci boli meštianske domy s dlhými dvorcami – vpredu sa bývalo, vzadu sa pracovalo. Na jar sa rodiny s dobytkom sťahovali do dolín, kde boli ďalšie hospodárske budovy, izbičky. Pestovalo sa, pásli sa ovce, sadili zemiaky. Všetko malo svoj poriadok.

Môžete menovať niektoré z týchto dolín a ľudí, ktorí tam gazdovali?

V. P.: Samozrejme. V doline Roveň boli Kochanovci, Demianovci, Šinglerovci, Dianiškovci, Vraniakovci. V Hrdzavom napríklad Roškovec a Michaliskovci. Strieborná – tam žili Martíni, Posuch, Strapák. Ľavkovo patrilo Struhárovi. V Suchých doloch Kožiak, Vetrák, Daxnerovci.

Jaslište – Dianiškovci. Rejkovo – Blahovci. Losinec – Demian a Rosiar. Každé z týchto mien niečo znamenalo. Boli to ľudia, ktorí vedeli hospodáriť.

Potom však prišla kolektivizácia v roku 1948. Čo to znamenalo pre Tisovec?

V. P.: Zlom. Nie zmena – zlom. Prišlo znárodnenie, zakladanie JRD. Poľnohospodárska produkcia rapídne klesla. Bol nedostatok mäsa, mlieka, masla. Ľudia stáli v radoch, nakupovalo sa „pokiaľ“ bolo čo. Objavil sa podpultový predaj. Práčka bola sen. Kto odmietol vstúpiť do družstva, musel odovzdávať kontingent – mäso, vajcia, hydinu. A to nie dobrovoľne. Štát si to vybral ako daň za neposlušnosť.

Boli v Tisovci aj takí, ktorých ani to nezlomilo?

V. P.: Áno, boli. Napríklad Pavel Michalisko v Hrdzavom. Legendárny Ján Struhár, ktorému hovorili „kráľ Kľaku“. Karolína Dianišková, Pavol Manica, Struhár v Ľavkove, Blaho na Rejkove. Boli to ľudia, ktorí robili, aj keď podmienky boli nepriateľské. Ján Struhár raz povedal: „Socializmu sa nedá rozumieť, musí sa kradnúť – hlavne tým, čo ešte dačo majú.“ Trpká pravda.

Dnes máme všetkého dostatok, a predsa sa pýtate – prečo? Čo tým myslíte?

V. P.: Myslím tým, že dnes máme obchody plné vecí, ale prázdne ruky. Deti už nevidia, ako sa sadí, ako sa dojí, ako sa stará o pôdu. Stratili sme kontinuitu. Preskočili sme etapu „musieť“. Chceme len „mať“. A to sa nedá dlhodobo udržať. Lebo keď nevieme robiť doma, Maďar, Poliak či Rakúšan nám síce niečo donesie – ale za peniaze. A tých bude treba čoraz viac.

Existujú dnes ešte nejakí pokračovatelia toho starého gazdovstva?

V. P.: Áno, našťastie áno. Agrofarma Dianiška na Hrabínach, Jaslištiach a Rovni. Dielik s.r.o. – Rasto Roško. Hrdzavé – Braňo Brndiar. Losinec, Ľavkovo – Sokol, Blaho na Rejkove. Agrosopol Komjaty. Sú to ľudia, ktorí sa vrátili k pôde, k hospodárstvu. Ale nestačí pár svetiel. Potrebujeme novú generáciu, ktorá pochopí, že MUSIEŤ je základ všetkého.

Čo by ste odkázali dnešným mladým ľuďom?

V. P.: Aby sa nebáli pýtať „prečo“, ale aby nezostali len pri tom. Aby sa pýtali aj „pre koho“. Pre deti? Pre krajinu? Pre seba? Lebo ak chceme žiť lepšie, musíme znovu pracovať. Nie z donútenia – ale z vedomia, že to má zmysel.

Ďakujem za rozhovor, pán Pašiak.

V. P.: Aj ja ďakujem. A želám Tisovcu, aby si nielen pamätal, ale aj konal.

Prípravil Štefan Sabó

Prezident Dr. Eduard Beneš v Tisovci

Pred 80. rokmi sa v našom meste odohrala významná udalosť. Len niekoľko mesiacov po ukončení II. svetovej vojny pricestoval v sobotu 1. septembra 1945 do Tisovca prezident Československej republiky Dr. Eduard Beneš s manželkou Hanou Benešovou. Stalo sa tak prvýkrát v histórii mesta. Prezidenta sprevádzal predseda SNR Jozef Lettrich, podpredsa SNR pplk. Milan Pollák, prezidentov referent pre Slovensko Dr. V. Houdek, tajomník Dr. Belanský a ďalší funkcionári.

V roku 1945 sa uskutočnili v Banskej Bystrici oslavy I. výročia SNP. Prezident E. Beneš, ktorý bol na Slovensku, využil svoj pobyt na Sliachi a okrem Banskej Bystrice zavítal na Horehronie a Gemer. Na pozvanie jeho spolupracovníka štátneho tajomníka Dr. Vladimíra Clementisa zavítal aj do nášho mesta. Z Banskej Bystrice cestoval vlakom aj autom a krátko sa zastavil v Dubovej, kde ho pred závozom - rafinériou privítal predseda Miestneho národného výboru a predseda Závodnej rady. Tu sa pozdravil s obyvateľmi a zamestnancami závodu. Podobne ho privítali aj obyvatelia a zamestnanci železniarní v Podbrezovej. Prezident poďakoval občanom a robotníkom v železniarniach za aktívnu účasť v odboji. Po rozlúčke prezident so sprievodom pokračoval v ceste Horehroním.

Ďalšia väčšia zastávka bolo Brezno, kde ho na bohato vyzdobenom námestí nadšene vítali obyvatelia Brezna a okolitých obcí. Prezident sa zastavil pri pomníku gen. M. R. Štefánika a po podpísaní pamätnej knihy prehovoril slávnostným prejavom k prítomným občanom Brezna a okolia. Pripomenul význam Brezna počas vojny a poďakoval občanom za podporu a boj počas Slovenského národného povstania. Za nadšeného potlesku a pozdravov občanov odcestoval z Brezna. Niekoľko kilometrov za mestom, na kraji lesa ho čakalo občerstvenie, ako aj symbolický zbojnicky prepád so spevom, tancom a cigánskou hudbou, ktorý mu pripravili mládenci z Čierneho Balogu.

Program doplnili tancom aj dievčatá a chlapci z Heľpy. Po poďakovaní za program a občerstvenie odchádza prezident do Tisovca, kde prišiel okolo 16.00 hod.

V našom meste zažil pán prezident najsrdečnejšie privítanie. Čakala ho vyzdobená slávobrána nielen v meste, ale aj na Muránskej ulici. Na námestí už prezidentský pár čakal niekoľkotisícový dav, ktorý neustále prevolával: „Nech žije pán prezident!“. Obyvatelia ho pozdravovali, fotografovali a hádzali mu kvety. Pána prezidenta pozdravil predseda Miestneho národného výboru Ľudovít Sirotka, predseda Okresného národného výboru Ján Repáš, predsedníčka „Živeny“ Libuša Takáčová, ako aj zástupcovia miestnych partizánov. Pri čestnej tribúne ho čakal štátny tajomník Dr. Vladimír Clementis, ktorý mu predstavil svojho otca Ľudovíta Clementisa a bývalého župana 89 ročného Dr. Sama Daxnera. Na slávnostnom privítaní sa zúčastnili všetci žiaci, učitelia a profesori škôl, pričom člen profesorského zboru Pavel Hudec mal na zhromaždení slávnostnú reč. Bol to pre všetkých žiakov a študentov výnimočný začiatok školského roku 1945 – 1946.

Po zápise do pamätnej knihy vystúpil pán prezident na ozdobenú tribúnu a predniesol slávnostný prejav.

V prejave okrem iného pripomenul, že Tisovec bol prvým mestom na Slovensku, kde ešte pred I. svetovou vojnou bola tajne založená miestna jednota Sokola. Spomenul aj tisovský spevokol, ktorý bol ako prvý na Slovensku, ktorý naštudoval a zahral českú Blodkovu operu „V studni“. Poďakoval, že Tisovec zostal pevnou oporou našej demokracie, a to aj v dobe, keď nemecké barbarstvo Čechov a Slovákov rozdelilo. Ocenil, že takmer všetci obyvatelia Tisovca boli medzi povstalcami počas SNP, bránili sa obrovskej nemeckej presile, pridávali sa k partizánom, a to im zaručilo čestné miesto v dejinách. Po prejave dychová hudba zo Železníka zahrala štátnu hymnu ČSR a hymnu Sovietskeho zväzu.

Z námestia sa pán prezident s manželkou a sprievodom, ktorý tvorili najmä zástupcovia úradov a korporácií, sa presunul na lokalitu Šťavica. Na tomto mieste oddychu, majálesov a minerálnej vody bolo pre vzácnych hostí pripravené malé občerstvenie s posedením. Po príchode sa tu odohrala dojemná scéna, keď k pani Hane Benešovej pristúpila staručká pani Pekarová a traslávym hlasom jej pripomenula 12. máj 1936, keď bola, ako funkcionárka Živeny, pozvaná k nej na čaj. „Je to už dávno, čo ste mi v Prahe povedali „Nashledanou“. Dneska prišiel ten deň, keď Vás môžem privítať v mojom rodnom meste.“ Vzápätí poprosila Hanu Benešovou, aby

pozdravila pani Alicu Masarykovú, dcéru T. G. Masaryka, prvého prezidenta Československej republiky, s ktorou sa Praha sa zoznámila. Nakoniec obdarila pani Benešová pletenými slovenskými papučami. Keď pani Mária Pekarová slávila zlatú svadbu a 70. narodeniny, prišiel jej z Prahy blahoprajný list, v ktorom sa na záver písalo: „Rada si spomínam na chvíle strávené v Tisovci, na Vás a na všetkých ostatných, ktorí ste boli ku mne tak milí a ktorí na mňa nezabúdate. Za to Vám úprimne ďakujem. Posielam veľa srdečných pozdravov. Vaša Hana Benešová“.

Posedenie na Šťavici sprevádzal bohatý kultúrny program. Účastníkov obsluhovali tisovské dievčatá oblečené v krojoch

a podujatiu prišlo aj počasie. Okolo 19.00 hod. po občerstvení a posedení sa prezident Eduard Beneš s manželkou lúči so všetkými prítomnými. Ďakuje za občerstvenie a pekne pripravený program. Na rozlúčku dostáva kyticu pekných ruží a s pozdravom „Nazdar“ a „Dovidenia“ sa lúči a vracia sa cez Banskú Bystricu do Kúpeľov Sliac.

Ing. Dušan Hutka

Poznámka:

Dr. Eduard Beneš sa narodil 28. 5. 1884 v Kožlanoch v Čechách. Študoval na univerzite v Prahe, kde sa spoznal s profesorom T. G. Masarykom, študoval tiež na univerzitách v Paríži a Dijone. Po návrate zo štúdií sa v roku 1912 stal profesorom na univerzite v Prahe. Po vzniku ČSR sa stal ako 34 ročný ministrom zahraničných vecí. Zastával viaceré vysoké štátnické funkcie. V 1935 bol zvolený za prezidenta ČSR. V roku 1938 abdikoval a emigroval do Anglicka. V roku 1945 bol zvolený druhýkrát za prezidenta, ale v roku 1948, po vymenovaní Gottwaldovej vlády, odmietol podpísať novú ústavu a v 1948 abdikoval druhýkrát. Krátko na to 3. 9. 1948 zomrel v Sezimově Ústí. Manželka Hana Benešová, rod. Vlčková (16. 7. 1885) zomrela 2. 12. 1974 v Prahe. Manželia Eduard a Hana Benešovci sú pochovaní v záhrade svojej letnej vily v Sezimově Ústí ktorá slúži ako múzeum a pamätník.

Fotografie z archívu autora:

Foto na titulnej strane: Posedenie na Šťavici, sprava: Dr. Vladimír Clementis, Hana Benešová, Dr. Eduard Beneš, Lída Clementisová

Foto 1. Námestie - Prezident E. Beneš medzi obyvateľmi Tisovca

Foto 2. Slávobrána na Muránskej ulici
Foto 4. Muránska ulica - čakanie na prezidenta E. Beneša